

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

8. Vtrum ex dispensatione Papæ possit consecrari vnica species; & vtrum consecratio vtriusque sit de essentia huius Sacrificij?
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

quia panis, & vinum vere destruuntur in honorem Dei; & ideo secundario, & minus principaliter sacrificantur; quia non ita principaliter intenditur Dei cultus per eorum destructionem: hoc ergo supposito, species etiam per consecrationem se habent ut pars intrinseca rei, quae definit; definit enim compositum ex pane, & speciebus; atque ideo pertinet ad materiam Sacrificij eo sensu, quo accidentia ouis pertinent ad materiam rei, quae sacrificatur.

SECTIO VIII.

Utrum ex dispensatione Papa possit consecrari vnica species; & utrum consecratio vtriusque sit de essentia huius sacrificij.

100. **E**X dictis infertur resolutio huius dubij: in quo plures affirmant, fieri posse, imo addunt de facto dispensatum fuisse: nam Raphaël Volaterran. lib. 7. *Geographia* c. 4. refert, Innocent. VIII. cum Nortuegis dispensasse, ut in vna tantum specie panis consecrarent. Quod idem refert Onuphrius Panuinus in *Chronica*. an. 1490. & Claudius Sainctes ex eodem Volaterr. refert *reperit*. 10. de *Euchar.* c. 3. Innoc. IV. dispensasse. Auctores vero huius sententiae late congerit Valg. disp. 223. c. 1. Faciunt autem ij, absq; grauissima causa non posse id fieri sine grauissimo peccato. Difficultas solum est, quando occurreret casus in quo aliqua provincia tota careret vino, nec in eam posset alportari, vel etiam si alportaretur, statim accesseret; in quo casu dicunt, quod posset Papa dispensare, ut celebraretur in vnica specie panis.

101. Fundamentum praeceptum est, quia licet Papa non possit dispensare in iure Diuino naturali, neque etiam in iure Diuino arbitrario, & positio pertinet ad essentiam Sacramentorum, quia eorum essentiam mutare non potest, sicut nec potest dispensare, ut aliquod Sacramentum penitus relinquatur; quia hoc esset in Ecclesiae destructionem; neque etiam in aliis, in quibus nulla potest occurrere causa adeo vrgens, quae preponderet obseruationi praecepti, v.g. in sigillo Confessionis, cuius dispensatio labefacteret Sacramentum Poenitentiae: aliquando tamen potest dispensare etiam in iure Diuino, quando dispensatio est in edificationem Ecclesiae, prout de facto dispensat in votis, & iuramentis, in matrimonio rato, in residentia Episcoporum, & c. in nostro autem casu dispensatio esset salua essentia, & substantia Sacramenti, & non ad abrogandum, sed ad conferuandum eius vsum, & in edificationem Ecclesiae: imo ad vitandam ruinam spiritualem vnus Regni, quod dum Eucharistia careret, careret vtiq; sole, careret solatio, nutrimento, viatico, sacrificio; cessaret Clerus, cessaret magna ex parte Confessionis frequentia, communione cessante; tolleretur frangum, quo à peccatis homines cohibentur, cessarent fidei conuentus, & ecclesiarum cultus: credibile ergo est, Pontificem à Christo potestatem accepisse ad impedienda tot mala in Christiana Republica. Confirmatur, quia Ecclesia, pro diuersitate, & ratione temporum, potest in Sacramentorum dispensatione mutare ea, quae expediunt, salua Sacramentorum substantia, materia, & forma: in hoc autem casu salua manet Eucharistiae substantia, & aliunde expedit illa mutatio, ergo. Maior habetur in Concilio Constant. sess. 13. & in Trid. sess. 21. c. 2.

102. Alij ad contrarium extremum declinantes, dixerunt, non solum non posse dispensari, sed tunc consecrationem ipsam vnus speciei fore inualidam. Quam sententiam refert Innoc. IV. de *Officio Missae* cap. 23. & omnes reiciunt, quia absque ylio fundam.

P. Iuan. de Lugo, de Sacramentis.

mento, contra veritatem verborum id asserit: cum enim consecratio cuiuslibet speciei sit absoluta, statim habet suum effectum, ante consecrationem alterius speciei: alioquin quando per errorem apposita fuit aqua in calice loco vini, non fuisset consecrata hostia; quod dici non potest.

Ceterum sententia haec, si debito modo explicetur, prout ab eius Auctoribus fortasse intelligebatur, non est absurda, sed vera. Suppono enim id, quod communiter nostri Theologi supponunt, & docent, Christum scilicet ita instituisse hoc Sacramentum, ut simul instituerit illud in ratione Sacrificij, nec voluerit fieri Sacramentum sine Sacrificio, nec Sacrificium sine Sacramento; nec Sacerdotibus dederit duas potestates disparatas, sed vnica ad sacrificandum, & consecrandum; ita ut neque extra Sacrificium consecrare possent, neque absque consecratione possent sacrificium offerre, ut probat cum alijs Suarez disp. 43. sect. 3. §. Dico primo. Hinc autem fit, ut si Sacerdos veller consecrare, non tamen offerre sacrificium, ita ut voluntas non offerendi sacrificium praeualeret, & esset magis efficax, tunc nihil prorsus eliceret: sicut dici solet iuxta communem sententiam multorum de homine baptizato, qui veller matrimonium contrahere, non tamen recipere Sacramentum; aut de eo, qui veller emittere professionem Religiosam, non tamen obligare se in perpetuum, & alijs casibus similibus, in quibus dantur intentiones contrariae, & ideo actio fit irrita, nisi secunda intentio sit minus efficax, ut explicuimus supra in tract. de sacrament. in com. disp. sect. 8. Si ergo Christus voluit, haec duo esse connexa, nec posse separari consecrationem Sacramenti ab oblatione sacrificij; consequens est, ut qui veller consecrare Eucharistiam, nullo tamē modo offerre sacrificium, nihil faceret, quia veller aliquid, ad quod non accipit potestatem à Christo. Vnde si consecratio vtriusque speciei sit de essentia huius sacrificij, ut mox dicemus, & admittunt recentiores Theologi communiter, consequens est, ut qui vult consecrare hostiam solum, & non offerre sacrificium, sed excludendo oblationem sacrificij, nihil faceret, quia non habet potestatem ad consecrandum, nisi per modum sacrificij. De facto tamen omnes Sacerdotes consecrantes siue per errorem, siue ex industria, vnā speciem sine alia, valide consecrant; quia non excludunt omnino efficaciter intentionem sacrificij, sed volunt consecrare meliori modo, quo possunt, atque ideo volunt saltem implicite per consecrationem hostiae, v.g. inchoare sacrificij taliter, ut quantum est ex se, possit compleri per consecrationem calicis, si apponatur: vnde iam habent tunc aliquam intentionem offerendi partialiter in consecratione hostiae. Ceterum si Sacerdos aduertens, non posse offerri sacrificium absque consecratione vtriusque speciei, & praeuidens, non posse consecrari vtramque, veller consecrare vnā, excludens omnino intentionem offerendi etiam partialiter: vel inchoandi sacrificium per illam consecrationem, per voluntatem omnino efficacem modo explicato; tunc dicimus, quod non consecraret, quia voluntas consecrandi debet esse ad minus voluntas implicita offerendi partialiter, seu inchoandi oblationem sacrificij: & in hoc sensu praedicta sententia vera esset.

103. Sed quidquid sit de hoc, & respondendo ad dubij propositum, dicimus cum communiori sententia, ita esse necessariam vtriusque speciei consecrationem ad valorem huius Sacrificij, ut neque ex dispensatione Pōtificis possit licite vna species absque altera consecrari. Hanc tenent communiter recentiores Theologi: Suarez d. disp. 43. sect. 4. Valg. in praesenti disp. 223. cap. 3.

103. Hae sententia in debito modo explicata non est absurda.

104.

105. Dicimus tamen cum communiori sententia licite fieri non posse etiam cum dispensatione.

cap. 3. & alij fere omnes. Et quidem in primis non videntur satis consequenter sentire, qui dicunt, id aliquando posse fieri, dispensante Pontifice, numquam tamen absque eius dispensatione. Nam si reuera necessitas Ecclesiæ facit, quod præceptum Diuinum abrogari possit pro eo casu, non apparet, cur eadem, vel maior necessitas non posset reddere licitam consecrationem vnius speciei absque dispensatione Pontificis, maxime vbi non esset recursus ad illum. Sic enim videmus, alia præcepta Diuina, virgente necessitate, etiam absque dispensatione, non obligare, vt constat in præcepto Diuino de integritate Confessionis, & de non communicando absque praua confessione: imo idem apparet in præcepto hoc de consecratione vtriusque speciei: nam si Sacerdos post consecratam hostiam non posset habere vinum absque maximo detrimento, & periculo posset omittere absque dispensatione consecrationem calicis. Cur ergo non posset ob maximum detrimentum vitandum consecrari vna sola species in aliquo casu absque dispensatione?

106.
Ratio cur
dispensari
non possit.

Absolute ergo dispensari non posse, probatur, quia Christus præcipit hoc sacrificium offerri tali ritu, scilicet consecratione vtriusque speciei, per quam representaretur eius passio, & mors; oblatio ergo facta alio ritu, esset contra Christi institutionem. Antecedens probatur ex Tridentino sess. 22. c. 1. vbi dicitur, quod Christus, vt Ecclesia relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in cruce peragendum representaretur, & corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit, ac sub eandem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui Testamenti Sacerdotes constituebat, vt sumerent, tradidit, & eisdem, eorumque in Sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcipit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem. Et paulo post: se ipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem redemit, instituit, &c. Fuit ergo institutum hoc sacrificium à Christo sub vtraque specie ad representandam suam passionem, & mortem: cum enim non morbo, aut suffocatione mortuus fuerit, sed effusione sanguinis sui, debuit hoc genus mortis, & hæc effusio sanguinis exprimi per sacrificium, in quo corpus, & sanguis seorsim constituerentur; quod non fit, nisi per vtriusque speciei consecrationem, per quas constituitur in altari, sanguis ex vi verborum in calice, & corpus ex vi verborum sub speciebus panis, quæ est quasi pictura exprimens, quomodo in cruce separatus fuerit sanguis à corpore, & per illam effusionem Christus mortuus fuerit.

107.
Instabis.

Respondet
Vasquez.

Dices: hoc ipsū potest exprimi per consecrationem vnius speciei: nam eo ipso, quod ponatur corpus ex vi verborum absque sanguine, vel è contra, iam significatur sanguis effusus, & separatus fuisse à corpore. Respondet P. Vasq. n. 46. consecrationem corporis, licet solum significet corpus ex vi verborum, non tamen significare positivè separationem sanguinis à corpore: aliud enim est, non significare sanguinem, aliud significare sanguinem separatum à corpore, quod non habetur nisi per consecrationem vtriusque speciei. Vnde nec per consecrationem corporis solius significaretur, vel constitueretur vi verborum corpus ex sanguine; quia cum reuera ponatur ibi sanguis, falsa esset significatio: sicut posita anima, non potest ex vi verborum significari, & constitui corpus mortuum.

108.
Refutatur.

sed contra hoc est, quia si poni sanguinem per concomitantiam, facit, quod consecratio hostiæ non significet sufficienter separationem corporis à

sanguine, nec corpus significetur ex sanguine: ergo etiam si consecraretur vtraque species, non poterit illa separatio significari, cum reuera sub vtraque specie sit corpus cum sanguine, nam sicut corpus ex sanguine inuoluit carētiā realem sanguinis, ita separatio à sanguine exigit, quod realiter non sit sanguis cum corpore. Sicut ergo consecratio vtriusque speciei significat separationem corporis, & sanguinis, quia ex vi verborum non est sanguis cum corpore, neque è cōtra; si consecratio solius hostiæ poterit eandem separationem significare, quatenus ex vi verborum est corpus, & ex vi verborum non est ibi sanguis.

Confirmatur, & explicatur, quia ad representandam separationem corporis à capite, non exigere caput omnino depingere corpus hic, & alibi caput: sufficeret enim depingere corpus non depicto capite: ergo similiter, si separatio realis præterita corporis à sanguine representatur ponendo, seu exprimendo in hostia corpus ex vi verborum, & in calice sanguinem, sufficeret etiam exprimere in hostia corpus ex vi verborum, non significato ibi sanguine: iam enim per hanc carentiam sanguinis significati representatur carentia realis, quia in passione inuasit absque sanguine.

Facilius ergo ad obiectionem respondetur concedendo, in consecratione vnius speciei potuisse etiam esse aliquam proportionem ad representandam Christi passionem, etiam si per concomitantiam ibi esset totus Christus: illa tamen fuisset representatio minus clara: quia, posito solo corpore in hostia ex vi verborum, non exprimeretur clare mors illius corporis per effusionem sanguinis; potuisset enim mori per defectum intrinsecum sanguinis absque eo, quod effunderetur. Similiter si solus sanguis poneretur in calice ex vi verborum, non exprimeretur clare, quod corpus manserit absque sanguine: nam de facto posito in hostia ex vi verborum corpore in cæna, non posito ex vi verborum eius temperamento, vel salua aut cibo, quem habebat in stomacho, non tamen ideo significabatur, in cruce separandum corpus ab omni temperamento, salua, aut cibo, vel quod temperamentum aut salua deberent manere absque corpore per separationem ab ipso: ergo similiter per hoc præse, quod sanguis solus poneretur ex vi verborum in calice non exprimeretur clare separatio, quia corpus debebat manere absque sanguine. Merito itaque Christus voluit per consecrationem vtriusque speciei representari clarius illam realem separationem: nam eo ipso, quod in vno loco appareat corpus, non apparente ibi sanguine, scilicet ex vi verborum (& in alio loco appareat sanguis, non apparente ibi similiter corpore, apparet in imagine depicta separatio realis corporis, & sanguinis, quæ facta est in cruce.

Vnde non videtur contemnenda ratio, quia P. Suarez in præfati disp. 75. sect. 6. §. 8. Secundo probari potest, hoc ipsum confirmat exemplo Baptismi, in quo non sufficit dicere: Ego te baptizo in nomine Trinitatis, quia illa verba significant minus expresse, & clare Diuinas Personas: Christus autem voluit, vt clarius exprimerentur: sic ergo non possumus in hoc sacrificio adhibere illud solū signū, quo minus distinctè representatur Christi mors, quam ipse voluit magis expresse representari. Quam rationem reicit P. Vasq. loco citato n. 48. quia, si posuit mors Christi per consecrationem vnius speciei representari, non est vt dicamus Christum de facto voluisse representationem illam magis expressam: sicut id habemus in Baptismo, in quo habemus expressam Christi voluntatem, cum Math.

ultim. praecepit Apostolis, ut baptizarent in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Propter hoc tamē ratio illa non videtur reiicienda: nam si ex eo, quod Christus praecepit baptizare in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, colligimus, nō sufficere alia verba, licet possent minus explicitē idem mysteriū significare, sed voluisse Christum verba illa, quibus clarius significaretur: ergo cum Christus etiam praecepit Apostolis offerre sacrificium eodem ritu, quo ipse offerebat, & facere illud, quod ipse faciebat, cum dixit: *Hoc facite*, &c. colligere debemus, quod licet consecratio vnius speciei possit minus clare Christi mortem representare; de facto tamen non sufficiat, quia Christus illam magis claram, & expressam representationem praecepit: neque enim aliter praecepit expressionem claram Trinitatis in Baptismo, quam consecrationem vtriusque speciei: imo clarius praecepisse videtur consecrationem vtriusque speciei, quam verba illa formae Baptismi, in quo non dixit: *Proferre haec verba, Ego te baptizo in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti*; sed solum dixit: *Baptizate in nomine Patris*, &c. At vero in nostro casu non dixit solum: *representate meam mortem*, sed dixit clare: *Facite in mei memoriam hoc ipsum, quod ego facio*, scilicet consecrationem vtriusque speciei ad representandam eius mortem.

Ratio ergo à priori conclusionis, & solutio argumentorum contrariae sententiae tota desumi debet ex Christi voluntate, qui talem ritum sacrificandi instituit, quo clare representaretur eius mors. Vnde arguere possumus retorquendo argumentum quod pro se urgebant: quia Ecclesia circa administrationem & vium Sacramentorum statuere, & variare potest, salua eorum substantia: si autē dispensaret in oblatione Sacrificij sub vniua specie, non maneret salua substantia sacrificij à Christo instituti: ergo in hoc non potest dispensare. Minor, quae sola ab aduersariis negatur, probari potest ex dictis; quia ad substantiam sacrificij maxime spectat significatio: ergo si Ecclesia dispensaret, ut offerretur hoc sacrificiū in vniua specie, mutaret substantiam sacrificij; à Christo enim non fuit instituta vna species, sed vtrique ad significandam expressus suam passionem. Cum ergo Ecclesia non possit instituere signum aliquod à Christo non institutum, consequens est, ut salua substantia sacrificij, non possit facere, quod offeratur in vniua specie.

Dupliciter potest enervari haec ratio: primò dicēdo, à Christo fuisse institutam vtramque speciem ad significandum cōplete; singulas tamen species fuisse etiam institutas cū sua significatione saltem partiali. Sicut in ratione sacramenti vtriusque species fuit instituta ad significandum coniūtiū integrum, & refectionem completā; singulae tamen species institutae fuerunt ad significandam refectionem partialem, & ideo Ecclesia potest dare vnam speciem sine altera.

Sed contra hoc est; quia in primis quod singulae species seorsim causant gratiam, habetur ex verbis eiusdem Christi, qui, ut supra vidimus; manducanti solum speciem panis promisit gratiam; cum dixit, *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum*. Quare merito ex verbis Christi colligit Ecclesia solum institutionis, ut non solum vtriusque speciei, sed singulis correspondere sua significatio. At vero in ratione Sacrificij nullū est vestigium talis voluntatis in Christo, sed contraria colligitur ex modo institutis: qui enim praescribit modum sacrificiandi, & dicit: hoc ritu debetis sacrificium offerre ad representandam meā passionem, & ad hoc instituit separationē mysticam corporis, & sanguinis sui per consecrationem vtriusque speciei; satis aperte indicat, se totā illā

actionem per modum totius assumere ad representandā suam passionem, & offerendum sacrificiū.

Vnde apparet differentia alia inter institutionem sacramenti, & sacrificij, quod sacramentum hoc institutum est ad modum cibi, & potus ad nutriendam animam sumentis: cibis autem licet non sit integrū, & completum nutrimentum absque potu, nutrit tamen: similiter ergo corpus Christi sub speciebus panis, qui est cibus sacramentalis, debet significare nutritionem aliquam, licet non integri coniūti. Ut sacrificium autem representatiū Sacrificij cruenti non habet hoc, quia corpus sub speciebus panis nō representat, ut vidimus, expresse separationem corporis, & sanguinis Christi; ergo ex ipsa institutione, licet potuerit colligi partialis significatio singularum specierum in ratione sacramenti, non tamen in ratione Sacrificij.

Secundo responderi posset, non posse quidē Ecclesiam facere, ut hoc sacrificiū offeratur in consecratione vnius speciei, quia non potest dare vnicuique speciei significationē, quā Christus non dedit, posse tamen in illo casu propter grauissimā necessitatem dispensare, ut consecraretur vniua species absque eo, quod offerretur Sacrificiū: cū enim coniunctio Sacrificij cū consecratione sacramenti sit ex praecepto Christi; credibile est eū reliquisse Ecclesiae potestatem ad dispensandū in hoc praecepto, quando illa grauissima inconuenientia supra posita id exigent.

Hoc etiam effugium non subsistit; quia, ut supra vidimus, adeo est connexa consecratio sacramenti cum oblatione Sacrificij, ut si Sacerdos vellet consecrare excludendo omnino intentionem sacrificiandi, nihil efficere, cū solum acceperit potestatem consecrandi eo modo, quo Christus consecrauit, scilicet offerendo sacrificiū. Si ergo Ecclesia vellet, quod aliquis consecraret absque omni intentione Sacrificij, mutaret substantiam sacramenti à Christo institutā, scilicet consecrationem, quae sit oblatio Sacrificij.

Dices ille, qui ex ignorantia, vel malitia vellet consecrare in vna specie, adhuc consecraret valide, ut supra concessimus, quia haberet aliqualem intentionem Sacrificij, scilicet inchoandi actionē sacrificandi taliter, ut quantum est ex se, possit compleri per consecrationē alterius speciei, & facere sacrificium perfectum; quae intentio potest stare cū animo non consecrandi alteram speciem. Posset ergo Ecclesia dispensare, non ut consecraretur hostia, v.g. absque omni intentione Sacrificij, sed ut consecraretur cum sola illa intentione, quā explicuimus, & cum intentione absoluta non consecrandi calicem: quo posito, non variaretur substantia consecrationis, sed solum dispensaretur in praecepto Christi, quo praecepit, ne consecraretur hoc sacramentum absque intentione absoluta perficiendi Sacrificium.

Respondetur, nec hoc modo posse Ecclesiam dispensare: quia hoc esset non solum dispensare in praecepto Christi, sed etiam in praecepto naturali, in quo certū est, non posse dispensari, cū nec Deus ipse possit, loquendo de propria dispensatione, quāvis possit in aliquibus per mutationem materiae reddere licitum, quod antea erat prohibitum iure naturae. Porro in eo casu debuisset dispensari in praecepto naturali, probatur, quia hoc quod est inchoare sacrificiū Missae in iis circumstantiis, in quibus non potest fieri verū Sacrificium, & absque vlla spe verū Sacrificij conficiendi, non est malū, quia prohibitū sit praecepto positivo à Christo, sed quia de se, & iure naturae supposita institutione Sacrificij, est intrinsece turpe, & malū. Nā sicut proferre verba consecrationis super materiā ineptā, ut super panem hordeaceū, vel vinū ex pomis, esset intrinsece malum de

115.

Hinc apparet alia differentia inter institutionem sacrificij & sacramenti.

116.

Secundo responderi posset.

Hoc effugium non subsistit.

117.

Insub.

118.

Respondet.

iure naturæ, & non solum præcepto positivum; atque ideo non posset dari Ecclesiæ potestas ad dispensandum in hoc, quia sit irreuerentia grauis sacramento, usurpando formam sacramentalem, & profecto illa nomine Christi irrisoria, & omnino frustrata: quæ irreuerentia iure naturæ est prohibita: sic esset irreuerentia grauis, velle, & inchoare hoc sacrificiū in materia inepta, vt in aceto, vel oleo, quia esset assumere personam Christi, qui est principalis Sacerdos offerens per suos ministros, & eius nomine offerre, seu facere, quod Christus per actionem nostrā incipiat offerre Deo sacrificiū in materia inepta, atq; adeo irrisoria: quæ esset grauissima irreuerentia contra Christū, qui offert, & contra Deum, cui offertur. Similiter ergo esset irreuerentia grauissima inchoare nomine Christi, seu facere, quod ipse per nostrā actionem incipiat offerre Sacrificiū Deo, quando illud Sacrificiū offerri non potest: quod enim illa impossibilitas proueniat ex ineptitudine materiae, vel ex incomplemento, aut defectu materiae completæ, parum relet, cum in vtroq; casu actio illa æque inutiliter, & abque spe Sacrificij offerendi fieret, atque adeo esset inchoatio Sacrificij irrisoria & vanitas: in quo etiam malitia intrinseca constituit, non solum contra præceptum Diuinum positivum, sed contra naturalem, in quo procul dubio Ecclesia dispensare non potest.

Hinc ergo iam ad fundamentum contrariæ sententiæ facili respondetur. Dicimus enim, quidquid sit, an Ecclesia possit aliquando dispensare in præcepto Diuino positivum; numquam tamen posse in præcepto de iure naturali Diuino, quale est, non exercendi nomine Christi actionem sacrificandi vanam, & frustratoriam, prout fieret in hoc casu, cum non posset Sacerdos valide consecrare sine aliqua intentione implicita sacrificandi, vt diximus. Illa vero inconuenientia, & detrimenta, quæ sequerentur, si non posset in illa necessitate dispensari, præuidit optime Christus, qui tamen hoc sacrificiū ita instituit. Et certe in tot sæculis eiusmodi necessitas adhuc non occurrit, & credibile est, nunquam futuram; quia in remotissimis India regionibus, in quibus vini penuria est, imo in aliquibus etiam triticis, vt in Insulis Philippinis, vt triticum non generatur, experientia docet, asportatione non solum ad sacrificiū, sed etiam ad potum communem abunde suppleri. Vnde falsitatis aperte conuincitur, quod ex vno Volaterrano alij retulerunt, dispensatum cum Noruegijs, vt consecrarent in vna sola specie panis, cum constet, apud illos vinum ad sacrificiū, & ad potum non deesse: & ipsa historia falsitatem suam prodidit, dicit enim, concessum illis fuisse, vt calicem sine vino sacrificarent; quod absque manifesto errore concedi non potuit, vt constat. Quod autem Claudius Sainctes dicit, Innocentium quartum cum Noruegijs dispensasse, constat fuisse errorem, dum pro Innocentio octauo, quem Volaterranus refert, dixit Innocentium quartum, de quo nullus vnquam historicus talē dispensationē retulit.

120.
Ad confirmationem Respondetur.
Ad confirmationem, Respondetur, Ecclesiam, si id faceret, dispensaturam non solum quoad vsum, sed etiam in substantia sacrificij, quia, vt probatum est, vel deberet facere, quod vna species significaret id, ad quod significandum non est à Christo instituta, vel quod Sacerdos consecrare posset absq; vlla sacrificandi intentione, quæ omnia variarent substantiam institutionis Christi, vt explicuimus.

121.
Obicitur vltimo.
Obicitur vltimo; ergo Ecclesia non potest feria sexta in Parasceue offerre sacrificiū sub vnica specie. Mag. Nugus in præsent. art. 1. in 1. p. tract. paulo ante dub. 3. concedit id non potuisse fieri sine dispen-

satione in iure Diuino, quam Ecclesia peculiariter habuit à Christo ad illum diem, vt celebraret contra legitimum, & cōmunem ritum huius sacrificij. Hoc tamen sine fundamento sufficienti dicitur, & cum aliqua iniuria Ecclesiæ Græcæ, & eius sanctorum Patrum, & Conciliorum, quæ statuerunt per totam ferre Quadragesimā eodem ritu celebrari ex speciebus panis præconsecratis sine speciebus vini; & quidem Concilia non curarunt de obtinenda prius aliqua dispensatione Diuina, vt liceret sacrificare in vna specie. Ad obiectionem ergo respondetur ex dictis, illo die non fieri sacrificiū nouum, sed consummari adhuc in parte specierum asseruata sacrificiū præcedenti die factum, & consummatum, quoad aliam hostiam: quia illa sumptio sequentis diei pertinet ad idem Sacrificiū diei præcedentis, & extendit consummationem illius, vt supra dictum est.

SECTIO IX.

De effectibus huius Sacrificij

Suppono ex dictis, & dicendis, plures esse personas offerentes hoc sacrificiū, scilicet Christum, qui est principalis Sacerdos; ministri item, seu Sacerdotes celebrantes; Ecclesiā, quæ eum designat, vt eius nomine offerat; circumstantes, dātes stipendium, & alios cōcurrentes: in ordine ad quos omnes possumus effectus sacrificij considerare; atq; ideo possumus inuenire in eodem sacrificio meritum, impetrationem, & satisfactionem. Et quidem meritum non habet hoc sacrificiū, prout offertur à Christo, qui iam nunc non est in statu merendi, licet per hoc sacrificiū, sicut etiam per sacramenta applicet merita sua præterita. Oritur quidem hoc sacrificiū ex voluntate illa bona, & meritoria, qua illud instituit, & delegauit alios, vt offerret eius nomine; nunc tamen per hanc actionem non denominatur de nouo mereri. Ecclesia item, licet sit offerens, non tamen meretur proprie, quando hoc sacrificiū offertur, quia licet voluntas, qua Sacerdotem designauit, vt eius nomine offerret, fuerit honesta, & meritoria, nunc tamen illa voluntas non existit, nisi habitualiter: nemo autem potest actu mereri, nisi quando actu operatur. Solus ergo Sacerdos celebrans, aut alij immediate offerentes merentur, dum offerunt; & hoc quidem meritum erit de condigno, si adiectæ conditiones requisitæ, cum sit opus bonum factum in statu gratiæ: erit autem ex opere operantis: nam condignitas meriti debet tota fundari in opere ipso, & dignitate personæ. Vnde et si per errorem apponeretur panis ex hordeo, & vinum ex pomis, adhuc meritum offerentis esset æquale; sicut si aliquis volens dare pauperi monetam auream, daret per errorem aream, non minus mereretur, cum rota mensura meriti ex voluntate desumatur. An vero sacrificiū ipsum vltra meritum operantis augeat gratiam habitalem, dicemus postea.

Impetratio considerari potest in ordine ad proxime offerentes, vel in ordine ad Ecclesiam, quæ remotè offert, vel in ordine ad Christum, qui etiam principaliter offert per suum ministrum. Et quidem de proximè offerentibus non est dubium, quin per hoc sacrificiū, sicut per alia bona opera, possint impetrare. De Ecclesia posset magis dubitari: sicut enim ob defectum voluntatis actualis, diximus, ipsam non mereri; videtur etiam, quod nec possit impetrare: nam ille solus impetrat, qui orat; oratio autem debet oriri à voluntate.

Ad hoc tamen facile respondetur, ad orandū vel impetrandū sufficere, quod aliquis oret, vel petat, etiam si non sit in actu voluntatis.